

Sygn. akt VIII C 2173/15

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: sekr. sąd. Anna Zuchora

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2015 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa G. C.

przeciwko M. J.

o zapłatę 563 zł

1. zasądza od pozwanego M. J. na rzecz powoda G. C. kwotę 413 zł (czteryście trzynaście złotych) wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym od dnia 29 września 2013 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od pozwanego M. J. na rzecz powoda G. C. kwotę 165,71 zł (sto sześćdziesiąt pięć złotych i siedemdziesiąt jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. nadaje wyrokowi w punkcie 1 (pierwszym) i 3 (trzecim) rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt VIII C 2173/15

UZASADNIENIE

W dniu 26 marca 2015 roku powód G. C., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanemu M. J., w elektronicznym postępowaniu upominawczym, powództwo o zapłatę kwoty 563 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym od kwoty 413 zł od dnia 29 września 2013 roku do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w dniu 29 sierpnia 2013 roku zawarł z pozwanym umowę, na mocy której udzielił pozwanemu pożyczki gotówkowej w kwocie 413 zł, którą pozwany zobowiązał się spłacić do dnia 28 września 2013 roku. Pozwany nie zwrócił pożyczki w terminie, wobec czego powód podjął działania windykacyjne, które jednak nie doprowadziły do spłaty zadłużenia. Pomimo wezwania do zapłaty, do dnia wytoczenia powództwa pozwany nie spłacił pożyczki. Powód wskazał, że na dochodzoną pozwem kwotę składa się: 413 zł z tytułu niespłaconej pożyczki, 50 zł z tytułu wezwania do zapłaty oraz 100 zł z tytułu kosztów windykacji.
(pozew k. 2-3)

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie, wobec stwierdzenia braku podstaw do wydania w sprawie nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, przekazał sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi. **(postanowienie k. 4)**

W pozwie złożonym na urzędowym formularzu powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie. **(pozew k. 7-8)**

Na rozprawie w dniu 18 grudnia 2015 w imieniu powoda jego pełnomocnik nie stawił się - został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy. Pozwany nie stawił się na rozprawie, pomimo prawidłowego wezwania, nie żądał przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności, nie złożył w sprawie żadnych wyjaśnień, w tym odpowiedzi na pozew, w związku z powyższym Sąd wydał wyrok zaoczny. **(protokół rozprawy k. 21, potwierdzenie odbioru k. 19, k. 20)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 sierpnia 2013 roku pozwany M. J. zawarł z powodem G. C., w ramach prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, umowę pożyczki, zgodnie z treścią której, powód udzielił pozwanemu pożyczki gotówkowej w kwocie 413 zł, zaś pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkę do dnia 28 września 2013 roku, na zasadach określonych w umowie.

Warunkiem udzielenia pożyczki było ustanowienie uzgodnionego przez strony zabezpieczenia, którym zgodnie z § 8 umowy było poręczenie spłaty kwoty pożyczki wraz z odsetkami przez A. Z., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą P.U.H. N. A. Z. z siedzibą w T.. Koszt ustanowienia zabezpieczenia został ustalony na 92 zł i obciążał pożyczkobiorcę. Strony uzgodniły nadto, że od kwoty pożyczki, pożyczkodawca jednorazowo pobierze opłatę przygotowawczą w wysokości 21 zł (§ 7 umowy).

W umowie zastrzeżono, że niespłacenie pożyczki w całości lub w części w ustalonym terminie spowoduje uznanie niespłaconej kwoty za zadłużenie przeterminowane, od którego pożyczkodawca naliczy odsetki według zmiennej stopy procentowej stanowiącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w skali roku. W przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego, spłaty miały być zaliczone w następującej kolejności: koszty, odsetki, kapitał (§ 6 umowy). W § 10 pkt 3 umowy pożyczkodawca zastrzegł ponadto, że koszty związane z niewykonaniem przez pożyczkobiorcę zobowiązania wynoszą: za wezwanie do zapłaty – 50 zł, za czynności windykacyjne – do 100 zł. **(dowód: umowa pożyczki gotówkowej k. 12-12v, okoliczności bezsporne)**

Pozwany M. J. nie zwrócił pożyczki w umówionym terminie. Podjęte wobec pozwanego działania windykacyjne nie doprowadziły do spłaty zadłużenia. Pomimo wezwania do zapłaty z dnia 10 lutego 2015 roku, doręczonego pozwanemu w dniu 24 lutego 2015 roku, do dnia wyrokowania, pozwany nie spłacił zadłużenia dochodzonego przedmiotowym pozwem. **(dowód: protokół windykacyjny k. 13, wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem odbioru k. 14, okoliczności bezsporne)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, których prawdziwość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony procesu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne częściowo i zasługuje na uwzględnienie w zakresie kwoty 413 zł, na którą składa się kwota niespłaconej przez pozwanego pożyczki.

W przedmiotowej sprawie Sąd wydał wyrok zaoczny, z uwagi na spełnienie przesłanek z art. 339 § 1 k.p.c. i art. 340 k.p.c. Sąd przyjął, zatem, za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie i w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, uznając, że nie budzą one uzasadnionych wątpliwości i nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Niebudzące wątpliwości były zatem twierdzenia faktyczne powoda o tym, że w dniu 29 sierpnia 2013 roku pozwany zawarł z powodem umowę pożyczki gotówkowej, na mocy której, pożyczkodawca udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 413 zł, którą to kwotę pozwany zobowiązał się spłacić do dnia 28 września 2013 roku, czemu jednak uchybił. Poza sporem pozostawało również, że do dnia wytoczenia powództwa pozwany nie uregulował zadłużenia w w/w wysokości. Żądanie powoda zapłaty tej kwoty należy zatem uznać za zasadne.

Zasadne okazało się również żądanie powoda zapłaty odsetek umownych naliczonych od niespłaconej pożyczki. M.-prawną podstawę roszczenia powoda w tym zakresie stanowił przepis art. 481 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Wskazany przepis art. 481 k.c. obciąża dłużnika obowiązkiem zapłaty odsetek bez względu na przyczyny uchybienia terminu płatności sumy głównej. Zgodnie z treścią § 2 art. 481 k.c. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015 roku), jeżeli strony nie umówiły się co do wysokości odsetek z tytułu opóźnienia lub też wysokość ta nie wynika ze szczególnego przepisu, to wówczas wierzycielowi należą się odsetki ustawowe ogólne. Stosownie zaś do treści art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa.

W myśl zawartej przez strony umowy, pożyczkodawca miał prawo do naliczania odsetek od zadłużenia przeterminowanego według stopy równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Pozwany nie wywiązał się z zawartej umowy, tym samym żądanie powoda zapłaty odsetek umownych w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od kwoty 413 zł od dnia 29 września 2013 roku do dnia zapłaty, Sąd uznał za w pełni zasadne.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 413 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia 29 września 2013 roku do dnia zapłaty.

W tym miejscu wskazać należy, że strona powodowa naliczyła pozwanemu i dochodziła w przedmiotowej sprawie także kwoty 150 zł, na którą składały się: opłata za wezwanie do zapłaty – 50 zł oraz opłata z tytułu kosztów windykacji – 100 zł. Wskazane opłaty zostały zastrzeżone w zawartej przez strony umowie pożyczki, jako obciążające pozwanego w razie niewykonania umowy pożyczki przez pożyczkobiorcę.

Zgodnie z treścią przepisu art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Cytowany przepis jednoznacznie określa granicę swobody umów wskazując, że ta jest ograniczona w szczególności przepisami ustawy. Takim przepisem ograniczającym swobodę umów jest między innymi przepis art. 385¹ § 1 k.c., który znajduje zastosowanie do wszystkich umów konsumenckich.

Zgodnie z jego treścią, postanowienia umowy zawartej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Przepis ten stanowi nadto, iż nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.).

Okoliczności niniejszej sprawy wskazują na to, że w odniesieniu do zastrzeżonych w umowie należności za czynności pożyczkodawcy w postaci wezwań do zapłaty, czy innych czynności windykacyjnych, nie były z pozwanym jako konsumentem indywidualnie uzgadniane, a niewątpliwie kształtują jego obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta.

Należy zatem uznać, że postanowienia te nie wiążą pozwanego, gdyż w tym zakresie spełnione są przesłanki z art. 385¹ § 1 k.c. Umowa pożyczki została zawarta pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem – M. J.. Pozwany jako pożyczkobiorca nie miał rzeczywistego wpływu na treść postanowień umownych, które zostały mu narzucone w omawianym zakresie przez pożyczkodawcę. Pożyczkodawca posługiwał się wzorcem umowy, zaś kwestionowane postanowienia umowne o kosztach obciążających pożyczkobiorcę w przypadku niewykonania zobowiązania zostały przejęte z wzorca umowy zaproponowanej pozwanemu jako konsumentowi przez kontrahenta. Postanowienie umowne zawarte w § 10 pkt 3 umowy pożyczki kształtuje określony obowiązek konsumenta, w przypadku uchybienia terminowi zwrotu pożyczki, w sposób niezgodny z dobrymi obyczajami, gdyż zastrzeżenie na ten wypadek dodatkowe opłaty w wygórowanej wysokości, które w dodatku zostały określone z góry ściśle i dokładnie. Wskazać należy, iż zastosowane wyliczenie jest bardzo sztywne i nie uwzględnia indywidualnych okoliczności sprawy/danego przypadku np. niezależnie od rodzaju i ilości podjętych czynności windykacyjnych te zawsze obciążają pożyczkobiorcę kwotą 100 zł. Również opłata za wezwanie do zapłaty (50 zł), uwzględniając wysokość kosztów tego rodzaju usług stosowanych przez firmy je świadczące jest znacznie zawyżona, w szczególności, że z załączonego do akt sprawy przez powoda zwrotnego potwierdzenia odbioru wynika, że wezwanie do zapłaty skierowane do pozwanego przesłano za pośrednictwem publicznego operatora – Poczty Polskiej, który, co jest wiedzą powszechnie wiadomą, stosuje znacznie niższe stawki.

W tym miejscu podkreślić również należy, że zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zapadłym w sprawie o sygn. akt XVII AmC 624/09, za niedozwolone i zakazane do wykorzystywania w obrocie z konsumentami zostały uznane postanowienia wzorców umownych nakładających na kredytobiorcę obowiązki w postaci konieczności poniesienia kosztów związanych z monitorowaniem kredytobiorcy, w przypadku niewykonania zobowiązań wynikających z umowy – a dotyczyło to kosztów telefonicznych upomnień, korespondencji kierowanej do kredytobiorcy związanej z nieterminową spłatą kredytu w postaci zawiadomień, upomnień, wyjazdu interwencyjnego do kredytobiorcy itp. Analogicznie orzekł Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 9 października 2006 roku w sprawie o sygn. akt XVII AmC 101/05.

W konsekwencji należy uznać, że zastrzeżenie dochodzenia od pozwanego zapłaty opłaty za czynności windykacyjne i wezwania do zapłaty jest niedozwolonym postanowieniem umownym, a jako takie – w świetle przepisu art. 385¹ § 1 k.c. – nie wiąże pozwanego.

Dodatkowo wskazać należy, że uwzględniając wysokość opłat, o których mowa, a także to, że te już w samej umowie ustalono je na stałym poziomie niezależnie od kosztów faktycznie poniesionych w związku z ich podjęciem, obciążenie nimi pożyczkobiorcy można również rozważać w kategoriach kary umownej w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego, za niewykonanie w terminie świadczenia pieniężnego. Wszelkie bowiem dodatkowe opłaty, jak opłaty za czynności windykacyjne muszą mieć uzasadnienie ekonomiczne i nie mogą być określone w sposób dowolny. Przede wszystkim powód, zgodnie z przepisem art. 6 k.c. musiałby wykazać, że te zostały w takiej wysokości poniesione. Zastrzeżenie kary umownej jest zaś dopuszczalne jedynie na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania o charakterze niepieniężnym.

W konsekwencji Sąd w omawianym zakresie – co do należności dochodzonych z tytułu kosztów wezwania do zapłaty w wysokości 50 zł oraz kosztów windykacji w wysokości 100 zł – oddalił powództwo.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. Strona powodowa wygrała sprawę w około 73 % i dlatego w takim stopniu należy się jej zwrot kosztów procesu.

Na koszty poniesione przez stronę powodową złożyły się: opłata od pozwu 30 zł, koszty zastępstwa radcy prawnego w kwocie 180 zł (§ 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, w brzmieniu obowiązującym w dacie wytoczenia powództwa, t.j.: Dz.U. 2013, poz.

490) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł. Pozwany w przedmiotowej sprawie nie poniósł żadnych kosztów procesu.

Mając na względzie powyższe, należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 165,71 zł ($227 \text{ zł} \times 73\% = 165,71 \text{ zł}$).

Z uwagi na to, że wydany w przedmiotowej sprawie wyrok był zaoczny, wobec spełnienia przesłanek wskazanych w art. 339 § 1 i 340 k.p.c., na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w części uwzględniającej powództwo.

Oczywiście, wydanie wyroku zaocznego nie przesądzało o uwzględnieniu powództwa w całości. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przewidziane w art. 339 § 2 k.p.c. domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku i nie obowiązuje w zakresie prawa materialnego. Domniemanie to zastępuje jedynie postępowanie dowodowe i to tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości (por. uzasadnienie SN z dnia 18 lutego 1972 r., III CRN 539/71, OSNCP 1972/7-8/150). Z uwagi na to, że działanie przepisu art. 339 § 2 k.p.c. nie rozciąga się na dziedzinę prawa materialnego, obowiązkiem sądu rozpoznającego sprawę w warunkach zaoczności jest rozważenie, czy w świetle przepisów prawa materialnego twierdzenie strony powodowej uzasadniają uwzględnienie żądania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1999 roku, I CKU 176/97, Prok. i Pr. 1999/9/30, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 roku, I CKU 87/97, Prok. i Pr. 1997/10/44, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972 roku, III CRN 30/72, LEX nr 7094). Mając na uwadze powyższe, Sąd wydając w sprawie wyrok zaoczny oddalił powództwo w zakresie żądanych opłat za wezwanie do zapłaty oraz czynności windykacyjne.